

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

LGD – 4100-002-02/2013
P/13/091

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/091 - Wykonanie budżetu państwa w 2012 r. w części 15/00 - Sądy powszechne
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontrolerzy	1. Małgorzata Szafran, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 84822 z dnia 18.02.2013 r. 2. Ewa Duszka, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 84816 z dnia 11.02.2013 r. 3. Andrzej Os, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 84818 z dnia 13.02.2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-8)
Jednostka kontrolowana	Sąd Okręgowy w Gdańsku (dalej „Sąd”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ewa Tomaszewska, od 18.05.2012 r. p.o. Dyrektora Sądu, wcześniej do 27 kwietnia 2012 r. Dyrektorem Sądu był Jan Brodnicki. (dowód: akta kontroli str. 9-14)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹ działalność Sądu w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Zaplanowane na rok 2012 dochody zostały zrealizowane w kwocie 27.782,2 tys. zł, (tj. 131,8 % planu). Poddana badaniu próba 30 należności wybranych w sposób celowy na łączną kwotę 3.000,0 tys. zł wykazała, że były one rzetelnie ewidencjonowane, tj. terminowo i w kwotach zgodnych z dokumentami stanowiącymi podstawę zapisów księgowych. Na podstawie badania dochodów uzyskanych w czerwcu 2012 r. wykazano, że były one terminowo i we właściwych kwotach przekazywane na rachunek dochodów centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa. W Urzędzie podejmowano również przewidziane prawem działania w celu odzyskania należności budżetu państwa.

Zrealizowane przez Sąd wydatki w wysokości 149.382,80 tys. zł stanowiły 99,97 % planu po zmianach. Poddana badaniu próba wybranych losowo wydatków o łącznej wartości 8.253,71 tys. zł oraz badanie analityczne ksiąg rachunkowych wykazały, że rzetelnie zaplanowano oraz w sposób legalny, celowy i gospodarny wydatkowano środki. Księgi rachunkowe prowadzone były prawidłowo, a dane wykazane w sprawozdaniach budżetowych były zgodne z ewidencją księgową Sądu.

Na obniżenie oceny pozytywnej wpłynęło przede wszystkim:

- opóźnienie w przekazaniu ogłoszenia o udzieleniu zamówienia publicznego na ochronę obiektów sądowych do Urzędu Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich,
- niedostosowanie zakładowego planu kont (w zakresie zasad opisu i funkcjonowania kont księgowych 080 i 750) do zmian wprowadzonych w 2012 r. przez rozporządzenie² Ministra Finansów z 19 stycznia 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad rachunkowości³;

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 stycznia 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej Dz. U. 2012 poz. 121

³ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów

- sporządzanie sprawozdań budżetowych i z operacji finansowych na podstawie niezatwierdzonych zapisów księgowych (sprawozdania Rb-23 za miesiące od stycznia do maja, lipiec, wrzesień, grudzień; Rb-27 za miesiące od stycznia do marca, maj i grudzień; Rb-28 za miesiące od stycznia do maja i grudzień; sprawozdania Rb-70 za I, II i IV kwartał; sprawozdania Rb-N za I i IV kwartał i Rb-Z za I, II i IV kwartał oraz sprawozdania roczne Rb-23, Rb-27, Rb-28 i Rb-BZ1);
- nieterminowe sporządzenie jednostkowych sprawozdań budżetowych:
  - 29 miesięcznych (Rb 23, Rb27, Rb 28);
  - trzech kwartalnych (Rb 70);
  - czterech rocznych (Rb 23, Rb 27, Rb 28, Rb BZ1);
- w zakresie poprawności formalnej zapisu księgowego w urządzeniach księgowych: błędne wpisanie daty (operacji gospodarczej i dowodu księgowego) dwóch dowodów księgowych na kwotę łączną kwotę 95.417,63 zł.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

1.1. W 2012 r. dochody budżetu państwa zostały zaplanowane przez Sąd w kwocie 21.079,0 tys. zł. Zrealizowane dochody wyniosły 27.782,2 tys. zł, tj. 131,8 % kwoty planowanej i 141,2 % kwoty dochodów zrealizowanych w 2011 r.

Sąd w 2012 r. uzyskał wyłącznie dochody w dziale 755 - wymiar sprawiedliwości (rozdział 75502 - jednostki sądownictwa powszechnego). Największy udział w dochodach wynoszący 97,1% stanowiły wpływy z różnych opłat tj. 26.986,0 tys. zł uzyskane w § 0690. Wyższa o 33,1% realizacja planu dochodów w § 0690 wynikała głównie ze wzrostu opłat cywilnych na skutek powstania dwóch nowych wydziałów Sądu Okręgowego oraz wzrostu opłat kancelaryjnych w związku z przejściem ich od Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe. Natomiast zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora wyższe o 7% wykonanie dochodów w § 0970 (wpływy z różnych dochodów – rozliczenia z lat ubiegłych) wynikało z wpłat z lat ubiegłych, których planowanie było niemożliwe do dokładnego oszacowania.

W sprawozdaniu RB-27 w poz. plan w § 0920 (wpływy z różnych dochodów) nie wykazano zaplanowanych dochodów. Wykonanie w roku 2011 w ww. paragrafie dotyczyło odsetek od niewykorzystanych wpłat na koncie „sum na zlecenie”.

Niższe dochody od planowanych uzyskano:

- o 11,7% w § 0570 (grzywny, mandaty i inne kary pieniężne od osób fizycznych), tj. o kwotę 70,6 tys. zł, co wynikało z braku możliwości wyegzekwowania grzywnien i kar od ludności. Dochody w tym paragrafie w wysokości 529,4 tys. zł, były wyższe od wykonanych w 2011 r. o 81,9 tys. zł, tj. o 18,3 %;
- o 43,3 % w § 0750 (dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych), tj. o kwotę 29,4 tys. zł, co wynikało z rozwiązania umowy najmu. Dochody w tym paragrafie w wysokości 38,6 tys. zł, były niższe od wykonanych w 2011 r. o 17,2 tys. zł, tj. o 30,8 %.

(dowód: akta kontroli str. 15-24)

Na podstawie kontroli 30 dowodów księgowych i odpowiadającym im zapisom księgowym stwierdzono, że ww. należności na łączną kwotę 3.000 tys. zł. zostały zaksięgowane po stronie Wn konta 130 i Ma 221, a następnie po otrzymaniu informacji o realizacji należności z Wydziału Wykonawczego dokonywano zapisów po stronie Wn konta 221 w korespondencji z kontem 720. Wszystkie objęte badaniem należności zostały zaksięgowane terminowo, w kwotach zgodnych z wynikającymi z dokumentów stanowiących podstawę tych zapisów.

(dowód: akta kontroli str. 32-75)

W Sądzie nie prowadzono wyodrębnionej analityki do konta 130 na dochody przypisane i nieprzypisane. Sprawozdanie RB – 27 zostało sporządzone z wykonania dochodów konta 130, a należności pozostałe do zapłaty stanowiły saldo konta 221.

(dowód: akta kontroli str. 18-21, 76-79)

Objęte kontrolą uzyskane dochody w miesiącu czerwcu, przekazywano terminowo i we właściwych kwotach na rachunek bankowy Ministerstwa Finansów, zgodnie z § 13 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 stycznia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych⁴.

(dowód: akta kontroli str. 80-83)

1.2. Na koniec 2012 r. wystąpiły należności budżetowe pozostałe do zapłaty w kwocie 11.454,2 tys. zł, w tym zaległości netto stanowiły kwotę 10.203,7 tys. zł. W porównaniu do 2011 r. należności były wyższe o 172,3 tys. zł., tj. wzrosły o 1,5%. Zaległości netto w porównaniu do 2011 r. wzrosły o 289,7 tys. zł., tj. o 2,9%. Na koniec 2012 r. wystąpiły należności pozostałe do zapłaty i zaległości netto wyłącznie w §§ 0570 i 0690. W porównaniu do 2011 r., nastąpił wzrost należności pozostałych do zapłaty w § 0570 o 61,3 tys. zł. tj. 3,7 % i w § 0690 o 111,0 tys. zł. tj. 1,1 %. W obu ww. paragrafach, w porównaniu do 2011 r., nastąpił wzrost zaległości netto odpowiednio o 163,4 tys. zł. tj. 16,1 % i 126,3 tys. zł. tj. 1,4 %. Zwiększenie stanu należności wynikało głównie ze wzrostu przypisów z tytułu grzywien w sprawach karnych oraz przepadku na rzecz skarbu państwa korzyści majątkowej. Powodem zwiększenia kwoty zaległości netto było rozłożenie przypisów z tytułu grzywien na długoterminowe raty. Ponadto z wyjaśnień wynika, że istotnym powodem wydłużenia windykacji sądowych był obowiązek poprzedzenia egzekucją komorniczą wykonania grzywny w innych formach oraz odbywanie przez dłużników (nieposiadających żadnego majątku) wieloletnich wyroków. Na podstawie badanej próby sześciu zaległości, w tym trzech o najdłuższym okresie przeterminowania w łącznej kwocie zaległości 3,3 tys. zł. oraz trzech o najwyższej wartości w łącznej kwocie zaległości 4.167,8 tys. zł. (wg salda na dzień 31.12.2012 r.) stwierdzono, że XI Wydział Wykonawczy w pięciu przypadkach skierował zaległość do egzekucji komorniczej. W jednym przypadku sprawa została skierowana na posiedzenie Sądu w przedmiocie umorzenia kosztów, z uwagi na wysokie zadłużenie alimentacyjne skazanego przebywającego w areszcie śledczym.

W 2012 r. w Sądzie nie odnotowano należności, które uległyby przedawnieniu.

(dowód: akta kontroli str. 18-31, 84-90, 95-224)

1.3. Sąd nie opracował procedur związanych z umarzaniem, odraczaniem lub rozkładaniem na raty należności pieniężnych. Postępowania w tym zakresie przeprowadzono w oparciu o przepisy powszechnie obowiązującego prawa, w szczególności Kodeksu karnego wykonawczego⁵ i ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych⁶.

(dowód: akta kontroli str. 225)

W okresie objętym kontrolą wydano 567 orzeczeń o umorzeniu w łącznej wysokości 1.243,4 tys. zł., w tym jedno dotyczące grzywny karnej na kwotę 0,1 tys. zł, siedem - grzywien cywilnych na kwotę 3,1 tys. zł, 353 - opłat cywilnych na kwotę 357,0 tys. zł. oraz 206 - opłat i kosztów karnych na kwotę 883,2 tys. zł. Szczegółowym badaniem objęto pięć umorzonych należności pieniężnych o najwyższej wartości (w łącznej wysokości 168,3 tys. zł.), które dokonano na podstawie postanowień w oparciu o ww. akty prawne, a podstawą faktyczną orzeczenia była bezskuteczność egzekucji z powodu pobytu dłużnika za granicą lub w zakładzie karnym.

W 2012 r. wykonano orzeczenia sądowe w zakresie grzywien, opłat i kosztów sądowych poprzez rozłożenie na raty należności z tych tytułów w łącznej kwocie 710,5 tys. zł. Rozłożenia na raty objętych szczegółowym badaniem pięciu należności pieniężnych o najwyższej wartości (w łącznej wysokości 218,7 tys. zł.), dokonano na podstawie

⁴ Dz. U. Nr 11, poz. 69 ze zm.

⁵ ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557 ze zm.)

⁶ ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.)

postanowień i zarządzeń w oparciu o ww. akty prawne, a podstawą faktyczną wydanych orzeczeń była sytuacja materialna niepozwalająca na jednorazowe uiszczenie tych należności.

W 2012 r. jedyne postanowienie w przedmiocie odroczenia terminu płatności (wydane na podstawie przepisów Kodeksu karnego wykonawczego) dot. należności sądowych oraz kary grzywny w wysokości 1,0 tys. zł. We wskazanym przypadku Sąd uznał, iż skazany nie jest w stanie uiścić należności sądowych jednorazowo, z uwagi m. in. na trudną sytuację życiową, a w okresie odroczenia dłużnik zdobędzie środki na uregulowanie zadłużenia.

Umarzane, odraczane i rozłożone na raty należności sądowe były ewidencjonowane w księdze należności przez Wydział XI Wykonawczy, a następnie przekazywane do Oddziału Finansowego raz w miesiącu w formie informacji o realizacji należności sądowych. Dane z tej informacji księgowano miesięcznie w dzienniku głównym oraz na koncie 221.

(dowód: akta kontroli str. 22-31, 91-94, 143, 223-224)

W badanym powyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie planowanie i realizację dochodów budżetu państwa.

Ocena cząstkowa

2. Wydatki budżetowe

Opis stanu faktycznego

2.1. Zaplanowane na rok 2012 wydatki Sądu wynosiły 73.402 tys. zł. W wyniku zmian, dokonanych na podstawie 54 decyzji Dyrektora Sadu Apelacyjnego w Gdańsku plan wydatków zwiększono o 76.028,50 tys. zł do kwoty 149.430,50 tys. zł (tj. o 103,58%). Wydatki wykonane wyniosły 149.382,80 tys. zł, tj. 99,97 % planu po zmianach.

Największy udział w strukturze wydatków miały wydatki w dziale 755 – Wymiar Sprawiedliwości, w rozdziale 75502 (Jednostki sądownictwa powszechnego), które wyniosły 141.226,40 tys. zł, tj. 94,53% wydatków Sądu. Wydatki w rozdziałach: 75312 (Uposażenia sędziów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne), 75595 (Wymiar sprawiedliwości - pozostała działalność), 80144 (Inne formy kształcenia osobno niewymienione) wyniosły odpowiednio: 4.790,80 tys. zł (tj. 3,21% wydatków Sądu), 1.861,10. zł (tj. 1,25 %), i 1.504,50 tys. zł (tj. 1,01 %). Nie stwierdzono przekroczenia kwot wydatków, zaplanowanych wg stanu na koniec 2012 r. Najniższe wykonanie – 82,41% planu po zmianach – dotyczyło wydatków w rozdziale 80144 (Inne formy kształcenia osobno niewymienione) i były konsekwencją przesunięcia środków z § 4210 do § 4110 w celu zapłaty należnych składek ZUS.

Zmiany planu finansowego dokonywano po otrzymaniu decyzji Dyrektora Sadu Apelacyjnego. Z treści wniosków o dokonanie przeniesień wynikało, że zmiany były niezbędne ze względu na aktualne potrzeby Sądu, uzasadnione przez Dyrektora Sadu. Na podstawie decyzji Dyrektora Sadu Apelacyjnego z dnia 19 października 2012 r., w związku z decyzją Ministra Finansów nr MF/FS13/004616 z 12 października 2012 r. zwiększono plan finansowy Sądu o kwotę 13.265 zł. Środki pochodziły z rezerwy celowej (część 83- Rezerwy celowe, poz. 49) i przeznaczone były na sfinansowanie podwyższenia wynagrodzeń od dnia 1 września 2012 r. dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez Ministra Sprawiedliwości. Zwiększenia dokonano w dziale 801, rozdziale 80144 w następujących paragrafach: § 4010 o 10.995 zł, § 4110 o 1.890 zł, § 4120 o 270 zł i w § 4700 o 110 zł. Środki przyznane z rezerwy celowej zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem.

W 2012 r. największe zmiany w planie finansowym wystąpiły w rozdziale 75502 w następujących paragrafach:

- § 3030 – 17.05.2012 r. zmniejszono plan finansowy o 230.000 zł i zwiększono o tę kwotę w § 4210 o 53.000 zł, w § 4240 o 10.000 zł, w § 4280 o 12.000 zł, § 4300 o 150.000 zł, w § 4350 o 5.000 zł;
- § 4270 -23.07.2012 r. zmniejszono o 300.000 zł i zwiększono o tę kwotę w § 4340;
- § 4400 – 24.05.2012 r. zmniejszono o 3.000.000 zł w związku z zakończeniem najmu nieruchomości przy ul. 3 Maja w Gdańsku oraz 20.06.2012 r. zmniejszono o 797.463 zł i zwiększono w § 4210 o 300.000 zł, w § 4260 o 100.000 zł, w § 4300 o 200.000 zł i w § 4340 o 197.463 zł;

- § 6060 zwiększenie o 80.661.220 zł związane z zakupem nieruchomości przy ul. 3 Maja w Gdańsku oraz zakupami regałów przesuwanych (70.000 zł), rozbudową centrali (62.000 zł), zapewnieniem bezpieczeństwa i dostępności e-protokołu (98.000 zł), zakupem „Portalu publikacji orzeczeń sądów powszechnych (50.940 zł), wymianą sprzętu komputerowego (264.000 zł).

(dowód: akta kontroli str. 717-718, 720-731, 733, 758-760, 790-794)

2.2. W sprawie racjonalizacji wydatków w Sądzie podejmowano działania już na etapie konstruowania projektu planu finansowego, którego podstawą jest wykonanie wydatków z roku poprzedniego. Wprowadzenie budżetu zadaniowego, powiązanie wydatków z miernikami realizacji zadań, również wpływało na racjonalizację wydatków poprzez definiowanie zadań Sądu.

Ponadto w Sądzie wykonywano działania w celu racjonalizacji wydatków poprzez:

- sporządzanie zapotrzebowań na materiały i usługi związane z funkcjonowaniem Sądu przez pracowników – ocena merytoryczna przez przełożonych;
- potwierdzanie przez Głównego Księgowego, iż posiada w budżecie środki finansowe na realizację zadania;
- zatwierdzanie wydatków przez Dyrektora Sądu;
- badanie rynku i wybór najkorzystniejszej oferty oraz realizacja zamówienia.

Również dokonywane były analizy w zakresie ponoszonych wydatków i potrzeb jednostki poprzez bieżący nadzór nad wpływem zapotrzebowań do realizacji oraz poprzez analizy wydatków z lat ubiegłych w poszczególnych zakresach.

W Sądzie podejmowano ciągłe działania w celu uzyskania oszczędności poprzez poszukiwanie najkorzystniejszych rozwiązań w zakresie organizacyjnym i finansowym. W 2011 r. dynamika wydatków w stosunku do roku poprzedniego wyniosła 105,95% a w 2012 r. (po odjęciu kwoty związanej z zakupem nieruchomości dla sądów gdańskich) 92,66%. W 2011 r. wydatkowano na pozostałe wydatki bieżące kwotę 27.592.204 zł, a w 2012 r. 23.074.381 zł. – jednostka po zakupie nieruchomości przestała ponosić wydatki związane z najmem powierzchni dla sądów.

Dyrektor Sądu wyjaśniła, że w celu zmniejszenia kosztów prowadzono analizę wydatków i podejmowano następujące działania:

- wszystkie postępowania do 14.000 euro poddawano dokładnej analizie rynku, po czym wybierano wykonawcę oferującego najniższą cenę;
- wszystkie postępowania powyżej progu 14.000 euro przeprowadzono zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych, gdzie głównym kryterium wyboru oferty jest najniższa cena;
- w postępowaniach „z wolnej ręki” składano zaproszenia do negocjacji z wykonawcami, po czym negocjowano cenę;
- na ochronę obiektów i ubezpieczenie mienia prowadzone było wspólne postępowanie z innymi sądami rejonowymi okręgu;
- wypowiedziano umowy na sześć telefonów komórkowych;
- wypowiedziano umowę na doradztwo w zakresie prowadzenia postępowań, gdzie płacono miesięcznie kwoty za wykonanie umowy;
- w przeprowadzonym postępowaniu w 2012 r. na utrzymanie czystości w budynku przy ul. 3 Maja w Gdańsku, Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia zawierała również dostawę środków higieny i czystości przez wykonawcę w ramach wykonywanej usługi, co obniżało koszty związane z zapewnieniem podstawowych warunków czystości i higieny.

(dowód: akta kontroli str. 573-575)

W wyniku badania 128 wydatków na łączną kwotę 8.253.706,43 zł⁷, wylosowanych do badania dowodów i zapisów księgowych ustalono, że:

⁷ Z wylosowanej próby wydatków wyłączono wydatek w kwocie 80.000 tys. zł na zakup siedziby dla Sądu, z uwagi na brak wglądu do pełnej dokumentacji

- wydatki w poszczególnych paragrafach zrealizowane zostały zgodnie z harmonogramem wydatków i planem finansowym Sądu, w ramach posiadanych środków finansowych, oraz w ramach zawartych umów i złożonych zapotrzebowań;
- do dowodów księgowych wylosowanych do badania dołączone były dokumenty poświadczające zdarzenia gospodarcze opisane w ww. dowodach (umowy, rozliczenia mediów, protokoły odbioru);
- środki finansowe przeznaczone na zakupy ujęte były w planie finansowym. Główny Księgowy Sądu i Dyrektor Sądu parafowali zawarte umowy oraz akceptowali faktury potwierdzające dokonanie wydatków;
- nie wystąpiły w badanej grupie wydatki niecelowe i niegospodarne;
- zakupów dokonywano na podstawie procedur określonych w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁸ (dalej „Pzp”);
- wydatków dokonano w ramach realizacji ustawowych zadań oraz bieżącej działalności Sądu;
- płatności za dostarczone towary i wykonane usługi Sąd dokonywał przed terminem (od 1 do 30 dni). Nie stwierdzono wydatków, których poniesienie uniemożliwiłoby realizację innych płatności lub spowodowało konieczność zapłaty odsetek lub kar umownych.

(dowód: akta kontroli str. 709-710, 803, 845-848)

2.3. Dyrektor Sądu Zarządzeniem nr 8/11-G z dnia 5 stycznia 2011 r. wprowadził Instrukcję zasad postępowania i obiegu dokumentów przy udzielaniu zamówień publicznych powyżej 14.000 euro oraz Regulamin udzielania zamówień publicznych o wartości nie przekraczającej ww. kwoty.

(Dowód : akta kontroli str. 227-245)

W Sądzie w kontrolowanym okresie nie wyodrębniono komórki uprawnionej do przeprowadzania postępowań o zamówienia publiczne, postępowania prowadzone były przez poszczególne oddziały tj. gospodarczy, inwestycji i remontów oraz informatyczny, które opracowały plany rzeczowo – finansowe na 2012 r. Analizy potrzeb szacowane były m.in. na podstawie dotychczasowego zużycia, bieżących potrzeb, natomiast ocenę realizacji zamówień prowadzono poprzez analizę sprawozdań na podstawie klucza podziału wydatków budżetu zadaniowego Sądu oraz sprawozdań inwestycyjnych.

(Dowód : akta kontroli str. 249-401)

Sprawozdanie o udzielonych w 2012 r. zamówieniach publicznych przekazano Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych w terminie określonym w art. 98 ust. 2 Pzp. Sprawozdanie to, zgodnie z § 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 10 września 2007 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie zakresu informacji zawartych w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach, jego wzoru oraz sposobu przekazywania⁹, przekazane zostało drogą elektroniczną za pomocą formularza umieszczonego na stronach portalu internetowego ww. Urzędu. Liczba udzielonych zamówień publicznych wykazana w formularzu odpowiadała faktycznej liczbie zamówień udzielonych przez Sąd.

(Dowód : akta kontroli str. 246-248)

Sąd udzielił w 2012 r. w trybach Pzp łącznie 13 zamówień, z czego:

- osiem w trybie przetargu nieograniczonego,
- cztery w trybie zapytania o cenę,
- jedno w trybie zamówienia z wolnej ręki.

(Dowód : akta kontroli str. 402-407)

Kontrolą objęto trzy postępowania o zamówienie publiczne na kwotę 1.892,5 tys. zł, z czego dwa w trybie zapytania o cenę (na dostawę tonerów do drukarek i kserokopiarek, dostawę kopert, potwierdzeń odbioru i okładek) oraz jedno w trybie przetargu nieograniczonego, które dotyczyło ochrony obiektów sądowych. Na realizację tych umów wydatkowano w kontrolowanym okresie 342,9 tys. zł. W wyniku analizy dokumentacji dotyczącej wymienionych zamówień stwierdzono, że postępowania zostały przeprowadzone zgodnie z procedurami określonymi w ustawie Pzp. Rzetelnie prowadzono dokumentację

⁸ Dz. U z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

⁹ Dz. U. Nr 175, poz. 1226

postępowań, a rozliczenia finansowe prawidłowo ujęto w księgach rachunkowych. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności za dostarczone towary i usługi.

(dowód : akta kontroli str. 402-421)

2.4. Sąd prowadził rachunek sum na zlecenie, na który wpływały środki z przeznaczeniem na sfinansowanie prac zleconych biegłym i tłumaczom w związku z postępowaniem sądowym. Według stanu na 31.12.2011 r. na rachunku sum na zlecenie znajdowało się 2.579.851,39 zł.

Ponadto Sąd prowadził rachunek depozytów, na którym ewidencjonowano obce środki pieniężne przechowywane przez Sąd, w szczególności kaucje, wadia.

Według stanu na 31.12.2011 r. na rachunku depozytów znajdowało się 13.667.292,23 zł.

(dowód: akta kontroli str. 851-852, 886-887)

2.5. Przeciętne zatrudnienie¹⁰ w 2012 r. w Sądzie wyniosło 499,45 osób i było wyższe w porównaniu do przeciętnego zatrudnienia w 2011 r. o 9,18 osób. Największe różnice wystąpiły w grupach: Administracja i obsługa (wzrost o 7,51 osób) i 17 - Asystenci sędziów (wzrost o 1,14 osób).

Przyczyną wzrostu przeciętnego zatrudnienia w Sądzie było przyznanie etatu sędziowskiego z innego okręgu, a także powrót pracowników z urlopów wychowawczych.

Wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi) wzrosły w porównaniu do 2011 r. o 128,30 tys. zł. Według danych wykazanych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-28 z wykonania planu wydatków jednostek budżetowych w Sądzie nie zostały przekroczone planowane wydatki na wynagrodzenia.

Przeciętne wynagrodzenie w 2012 r. wynosiło 5.764,90 zł i w porównaniu z przeciętnym wynagrodzeniem w 2011 r. było niższe o 446,85 zł, tj. o 7,19%.

W 2012 r. nie zwiększono wynagrodzeń z tytułu wzrostu kwoty bazowej

Wzrost wynagrodzeń w poszczególnych grupach zawodowych dotyczył:

- zwiększenia etatów, wypłat gratyfikacji jubileuszowych, wypłat ekwiwalentów za urlop, wypłat odpraw emerytalnych (sędziowie);
- wypłaconej gratyfikacji jubileuszowej (kuratorzy);
- podwyższenie stawek awansowych i przyznanych dodatków specjalnych (referendarze);
- zatrudnienia stażystów na wolne etaty urzędnicze oraz powrotu pracowników z urlopów wychowawczych (urzędnicy i obsługa).

(dowód: akta kontroli str. 735, 761-764, 797)

2.6. W 2011 i 2012 r. w Sądzie zawarto 61 umów cywilnoprawnych (które uwzględniały okres pracy w 2012 r.).

Na realizację tych umów w 2012 r. wydatkowano 131.321,82 zł.

W wyniku szczegółowej analizy próby 15 umów cywilnoprawnych (o wartości powyżej 2.000 zł), na łączną kwotę 93.251,82 zł ustalono:

- do zadań wykonanych w 2012 r. przez pracowników Urzędu i osoby obce w ramach zawartych umów o dzieło i umów zlecenia należało: świadczenie pomocy prawnej, obsługa szatni, sprzątanie pomieszczeń biurowych, korytarzy i toalet budynku Sądu, sprzątanie aresztu sądowego, dozór toalety publicznej, sprzątanie pomieszczeń rady adwokackiej, prowadzenie obsługi księgowej Pracowniczej Kasy Zapomogowo-Pożyczkowej, doradztwo przy przetargach, przygotowanie i przeprowadzenie egzaminu na stanowisko urzędnika sądowego, opracowanie pytań i przeprowadzenie egzaminu na stanowisko kuratora sądowego;
- w Sądzie nie wystąpiły przypadki zawierania umów z pracownikami na realizację zadań o tym samym charakterze, co zadania realizowane w ramach obowiązków służbowych wynikające z zawartych z nimi umów o pracę;

---

¹⁰ w przeliczeniu na etaty.

- nie stwierdzono przypadków zawierania przez Sąd umów zlecenia lub o dzieło w warunkach określonych w art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy¹¹;
- przedmiot umów został zrealizowany zgodnie z umową, tj. terminowo i w pełnym zakresie. Wykonanie zleconych zadań powierzono osobom posiadającym wymagane kwalifikacje do ich wykonania. Na dokumentach, tj. rachunkach, fakturach widnieją adnotacje upoważnionych osób potwierdzające, że praca została wykonana prawidłowo;
- kwoty wypłat na prace zlecane pracownikom własnym oraz osobom obcym ujęte były w planie finansowym jednostki po zmianach. Wypłaty wynagrodzeń z tytułu umów zlecenia i umów o dzieło zawarte z osobami fizycznymi ewidencjonowane były w § 4170 – Wynagrodzenia bezosobowe;
- wszystkie wypłacone wynagrodzenia z tytułu realizacji prac zleconych objętych zbadanymi umowami były zgodne z postanowieniami tych umów;
- w żadnym zbadanym przypadku zakres pracy zleconej osobie z zewnątrz nie mieścił się w zakresie obowiązków pracowników Urzędu;
- efekty zleconych prac były niezbędne, przydatne i wykorzystane przez jednostkę w wypełnianiu jej statutowych obowiązków.

(dowód: akta kontroli str.580-690, 736-737)

W 2012 r. Sąd nie dokonywał wydatków z budżetu środków europejskich.

(dowód: akta kontroli str. 697, 752-755, 757)

Ustalone
nieprawidłowości

W przypadku zamówienia udzielonego w trybie przetargu nieograniczonego na ochronę obiektów sądowych (wartość zawartej umowy 1.558,7 tys. zł), stwierdzono, że Sąd, nie przekazał niezwłocznie ogłoszenia o udzieleniu zamówienia Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich (naruszono art. 95 ust 2 Pzp). Umowa z wykonawcą zawarta została 1.10.2012 r., natomiast ogłoszenie o udzieleniu zamówienia zostało przekazane ww. Urzędowi 5.02.2013 r. Dyrektor Sądu wyjaśniła, że opóźnienie w przekazaniu tego ogłoszenia wynikało z „natłoku pracy”.

(dowód : akta kontroli str. 402-423)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości dotyczącej opóźnienia w przekazaniu ogłoszenia o udzieleniu zamówienia Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej, planowanie i realizację wydatków budżetu państwa¹².

3. Księgi rachunkowe

Opis stanu
faktycznego

3.1. Sąd posiadał dokumentację, opisującą zasady rachunkowości, spełniającą wymogi art. 10 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹³.

Księgi rachunkowe Sądu były prowadzone z wykorzystaniem programu komputerowego Finanse-Księgowość OrCom+, z zachowaniem wymogów art. 12 i 13 ustawy o rachunkowości .

Przyjęty w Sądzie Zakładowy Plan Kont (dalej: „ZPK”) spełniał wymagania ustalone przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej¹⁴.

Ewidencja na kontach 130 (rachunek bieżący jednostki budżetowej) i 998 (zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego) prowadzona była prawidłowo, tzn. ze

¹¹ Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 ze zm.

¹² Ocena została wydana z wyłączeniem wydatku na zakup siedziby dla Sądu, z uwagi na brak wglądu do pełnej dokumentacji.

¹³ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

¹⁴ (Dz. U. Nr 128, poz. 861)

szczegółowością dział, rozdział, paragraf. Ewidencja szczegółowa prowadzona do kont umożliwiała sporządzanie sprawozdań budżetowych.

Ponieważ Sąd nie ponosił wydatków w ramach budżetu środków europejskich, w planie kont nie wyodrębniono kont księgowych dla tych wydatków.

Obligatoryjne elementy ksiąg rachunkowych prowadzone były z należytą starannością, a księgi rachunkowe były właściwie oznaczone i przechowywane. W polityce rachunkowości ustalono zasady ochrony i zabezpieczenia danych, w tym archiwizacji baz, zgodnie z wymogami art. 71 ustawy o rachunkowości.

Księgi rachunkowe były sprawdzalne i prowadzone na bieżąco, stosownie do postanowień art. 24 ust. 4 i 5 ustawy o rachunkowości (sprawdzono na przykładzie czerwca 2012 r.). Zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej za miesiąc oraz od początku roku (sprawdzono na przykładzie czerwca i grudnia 2012 r.) zgodne były z obrotami wykazanymi w dzienniku.

Zdarzenia gospodarcze ujmowano do właściwych okresów sprawozdawczych Księgi rachunkowe za 2010 r. zostały zamknięte zgodnie z wymogami art. 12 ustawy o rachunkowości, a na koniec roku obrotowego dokonano przeniesienia ksiąg rachunkowych na komputerowy nośnik danych. Księgi rachunkowe za 2012 r. zostały otwarte z zachowaniem wymogów art. 12 ustawy o rachunkowości. Do dnia 13.03.2013 r. księgi rachunkowe za 2012 r. nie zostały zamknięte. Komputerowe zapisy księgowo posiadały automatycznie nadany numer pozycji, pod którym zostały wprowadzone do dziennika. Zakres danych zawartych w komputerowych zapisach księgowych odpowiadał wymogom określonym w art. 23 ustawy o rachunkowości.

Komputerowe zapisy księgowo, w myśl postanowień art. 14 ust. 4 ustawy o rachunkowości posiadały dane pozwalające na ustalenie osoby odpowiedzialnej za treść zapisu.

W Sądzie ustalono w formie pisemnej procedury kontroli zarządczej, wprowadzono instrukcję określającą zasady obiegu dowodów finansowo – księgowych, określono oraz wdrożono zasady podziału obowiązków pomiędzy poszczególnych pracowników, m.in. w zakresie sprawdzania i opisywania dowodów księgowych. Ustalono poprzez przypisanie w zakresach obowiązków, osoby (stanowiska) odpowiedzialne za wykonywanie poszczególnych czynności w ramach systemu rachunkowości oraz procedury dotyczące terminowości postępowania z dowodami księgowymi. Wyznaczono także terminy graniczne księgowania dowodów do właściwych okresów sprawozdawczych.

W Sądzie funkcjonował rejestr obowiązujących przepisów wewnętrznych.

(dowód: akta kontroli str. 576-578, 703-708, 865-969)

3.2. Księgi rachunkowe prowadzono w Sądzie przy użyciu oprogramowania Finanse-Księgowość Orcom+ wersja 5.1.1.10, ostatnią wersję programu zainstalowano w 2012 r. System został zatwierdzony do stosowania przez Dyrektora Sądu.

Program księgowy:

- umożliwiał prowadzenie równoległych księgowani na ośmiu stanowiskach;
- zapewniał kontrolę kompletności zapisów księgowych, poprawności sekwencji dat oraz ciągłości numeracji zapisów w dzienniku;
- umożliwiał zatwierdzanie na bieżąco zapisów księgowych;
- wymuszał zamykanie okresów księgowych;
- zestawienia obrotów i sald pozwalały na stwierdzenie czy dane pochodzą z ksiąg czy z tzw. „bufora”;
- umożliwiał udostępnienie danych z ksiąg w postaci elektronicznej możliwej do odczytania przy pomocy oprogramowania biurowego (format plików: .pdf, .mbd, html, txt z separatorami, .xls);
- numer zapisu w dzienniku nadawany był w trakcie zatwierdzania zapisu;
- okres do którego księgowany był zapis wyznaczany był na podstawie daty zapisu w księgach;

- data księgowania/zatwierdzania zapisów nadawana była automatycznie bez możliwości jej modyfikacji.

(dowód: akta kontroli str. 702)

3.3. W badanych zapisach księgowych za czerwiec, grudzień 2012 r. i styczeń 2013 r. nie stwierdzono:

- ujęcia operacji gospodarczych do niewłaściwych okresów księgowania wpływających na sprawozdawczość bieżąca i roczną;
- błędnych interpretacji lub braku dat (operacji, dowodu, księgowania);
- błędnej sekwencji dat (operacji, dowodu, księgowania);
- braku ciągłości zapisów w dzienniku;
- pomijania kont rozrachunkowych przy księgowaniu zakupów;
- ujęcia w księgach roku 2013 dowodów księgowych, których operacje gospodarcze dotyczyły roku 2012.

(dowód: akta kontroli str. 756)

3.4. Populację podlegającą ocenie stanowił zbiór dowodów i odpowiadających im zapisów księgowych, z datą księgowania do 31.12.2012 r. włącznie, odpowiadający pozapłacowemu wydatkom kontrolowanej jednostki. Badaniu poddano dokumenty zaewidencjonowane na koncie posiadającym szczegółowość paragrafową (130-01 wydatki budżetowe, grupy paragrafów „400”) z wyłączeniem z następujących paragrafów: „401-408, 411-415, 418-420 i 444”.

Populację (zbiór wydatków objętą oceną) stanowiły wydatki poniesione przez Sąd w 2012 r., wykazane w sprawozdaniu rocznym Rb-28, w kwocie 149.382.820,34 zł, pomniejszone o wartość wynagrodzeń osobowych wynikających ze stosunku pracy i pochodnych od tych wynagrodzeń, w kwocie łącznej 50.514.986,54 zł.

Wartość populacji objętej oceną wyniosła 98.867.833,80 zł.

Do zbioru objętego badaniem przyjęto dokumenty ujęte w księgach 2012 r., będące fakturami lub dokumentami równoważnymi fakturom i stanowiące podstawę płatności oraz odpowiadające tym dokumentom zapisy księgowe.

Z ww. zbioru wybrano próbę 128 dowodów o wartości 8.253.706,43 zł¹⁵.

Próbę dobrano losowo (metodą monetarną, ryzyko statystyczne określono na poziomie 18%, przy założeniu, że łączne ryzyko kontroli wynosiło 0,75%, ryzyko nieodłączne było średnie a dopuszczalny tolerowany poziom nieprawidłowości – próg istotności wynosił 0,20%), z zachowaniem zasady jednakowego prawdopodobieństwa wyboru, przy zachowaniu metody identyfikacji dowodów wg numerów zapisów, zwaną dalej „próbą losową”,

Ww. dowody i odpowiadające im zapisy księgowe poddano badaniu wg następujących kryteriów:

- 1) spełnienia wymogów formalnych dotyczących poprawności dowodów oraz zapisów księgowych, kompletności i poprawności w zakresie kontroli bieżącej i dekretacji, kompletności i poprawności formalnej zapisu dowodu w dzienniku/księdze głównej (badanie zgodności);
- 2) prawidłowości ewidencji transakcji w zakresie: wartości transakcji, okresu księgowania, ujęcia na kontach syntetycznych i analitycznych w tym w podziałkach klasyfikacji budżetowej zgodnie z którą zostają ujęte w sprawozdaniach budżetowych, ponadto sprawdzeniu podlegało czy zdarzenia gospodarcze miały miejsce w danym okresie sprawozdawczym oraz czy zobowiązania (płatności) zostały uregulowane w terminie (badanie wiarygodności).

W próbie objętej badaniem w zakresie dotyczącym:

- 1) badania zgodności pod kątem:
  - spełnienia wymogów formalnych dotyczących poprawności dowodu;

¹⁵ Z próby wyłączono wydatek w kwocie 80.000 tys. zł. Patrz przypis 7

- kompletności i poprawności kontroli bieżącej i dekretacji;
  - kompletności i poprawności formalnej zapisu dowodu w urządzeniach księgowych w 126 zapisach księgowych na łączną kwotę 8.162.541,04 zł.
- 2) badania wiarygodności ksiąg mających wpływ na sprawozdawczość bieżącą i roczną, nie stwierdzono nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 837-844c, 853-857)

Ustalone
nieprawidłowości

Dwa dowody księgowe na łączną kwotę 95.417,63 zł¹⁶ wprowadzono do ewidencji księgowej z błędnymi datami (operacji gospodarczej, dowodu księgowego), niezgodnie z art. 24 ustawy o rachunkowości, księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco. Księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty. Księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bezbłędnie, jeżeli wprowadzono do nich kompletnie i poprawnie wszystkie zakwalifikowane do zaksięgowania w danym miesiącu dowody księgowe, zapewniono ciągłość zapisów oraz bezbłędność działania stosowanych procedur obliczeniowych. Dyrektor Sądu wyjaśniła, że ww. dowody mylnie ujęto w księgach rachunkowych przez oczywistą pomyłkę pracownika. Pracownik został pouczone aby prawidłowo ewidencjonować dokumenty.

(dowód: akta kontroli str. 732-735, 857-864)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości wiarygodność ksiąg rachunkowych w odniesieniu do rocznych sprawozdań budżetowych i kwartalnych sprawozdań w zakresie operacji finansowych oraz ich zgodność z zasadami rachunkowości, a także skuteczność funkcjonowania systemu rachunkowości oraz mechanizmów kontroli zarządczej dotyczących operacji finansowych i gospodarczych.

4. Roczne sprawozdania budżetowe oraz kwartalne sprawozdania w zakresie operacji finansowych

Opis stanu
faktycznego

4.1. Badaniem objęto prawidłowość sporządzenia jednostkowych rocznych sprawozdań budżetowych Sądu (jako dysponenta III stopnia) za rok 2012:

- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27);
  - z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28);
  - stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb 23);
  - z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na Wspólną Politykę Rolną (Rb-Programy),
- a także:
- sprawozdania za IV kwartał 2012 r.:
    - a) o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (Rb-70);
    - b) o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N);
    - c) o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania Rb 23 (za luty, kwiecień, grudzień), Rb 28 (za styczeń, luty, kwiecień, listopad), Rb N i Rb Z (za I, II, III i IV kwartał) Rb 70 za II kwartał zostały sporządzone w terminach określonych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 stycznia 2012 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych¹⁷.

Sprawozdania te przekazują prawdziwy obraz dochodów, wydatków a także należności i zobowiązań w 2012 r. Zostały sporządzone prawidłowo pod względem merytorycznym

¹⁶ Dotyczy: F-ra Vat nr 8/12 z 30.08.2012 r., na kwotę 46.557,36 zł – w ewidencji księgowej Sądu ujęto pod datą 29.08.2012 r. oraz F-ra VAT nr 12/12 z 28.12.2012 r., na kwotę 48.860,27 zł – w ewidencji księgowej Sądu ujęto pod datą 27.12.2012

¹⁷ Dz. U. z 2012 r. poz. 114.

i rachunkowym, a kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

W 2012 r. sprawozdania budżetowe sporządzono na podstawie zatwierdzonych (zaksięgowanych) zapisów księgowych za następujące okresy sprawozdawcze:

- miesięczne:
  - Rb 23 za czerwiec, sierpień, październik, listopad;
  - Rb 27 za kwiecień, czerwiec, lipiec, sierpień, wrzesień, październik, listopad;
  - Rb 28 za czerwiec, lipiec, sierpień, wrzesień, październik, listopad;
- kwartalne:
  - Rb 70 za III kwartał;
  - Rb N za II i III kwartał;
  - Rb Z za III kwartał.

Wykazane w sprawozdaniu rocznym Rb-23 dochody wykonane i przekazane na rachunek bieżący budżetu państwa wyniosły 27.782,21 tys. zł i były zgodne z kwotą wykazaną w sprawozdaniu Rb-27. Wydatki wykazane zostały w kwocie 149.382,82 tys. zł i były równe kwocie ujętej w sprawozdaniu Rb-28. Wykazany w sprawozdaniu Rb-23 zerowy stan środków na rachunku bieżącym został potwierdzony przez Oddział Okręgowy NBP w Warszawie w dniu 13.02.2013 r.

Przedstawiona w rocznym sprawozdaniu Rb-27 kwota dochodów wykonanych była zgodna z ewidencją księgową, tj. z zapisami na koncie 130 Rachunek dochodów budżetowych i wynosiła 27.782,21 tys. zł. Analityczna ewidencja zrealizowanych dochodów budżetowych, prowadzona w systemie finansowo-księgowym do konta 130, uwzględniała podziałki klasyfikacji budżetowej (dział, rozdział, paragraf).

Kwota wydatków ogółem za 2012 r. wykazana w rocznym sprawozdaniu Rb-28 wyniosła 149.382,82 tys. zł i była zgodna z zapisami na koncie 130 po stronie Ma i kwotą środków otrzymanych w 2012 r. z Ministerstwa Finansów. Analityczna ewidencja zrealizowanych wydatków budżetowych, prowadzona do konta 130, uwzględniała podziałki klasyfikacji budżetowej (dział, rozdział, paragraf).

Sąd nie dokonywał wydatków z budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej.

Dane za IV kwartał 2012 r. wykazane w kwartalnym sprawozdaniu o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych Rb-N i kwartalnym sprawozdaniu o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji Rb-Z były zgodne z ewidencją księgową.

(dowód: akta kontroli str. 694-701, 740-755, 758-762)

Do okresów sprawozdawczych roku 2012 miały zastosowanie przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym¹⁸. Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2012 r. badanie rocznego sprawozdania z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) zostało ograniczone do sprawdzenia zgodności kwot wydatków ujętych w tych sprawozdaniach z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej oraz terminowości ich sporządzenia. Stwierdzono, że kwoty wydatków wykazane w rocznym sprawozdaniu z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb BZ1) były zgodne z zapisami po stronie Ma konta 990 Plan finansowy wydatków budżetowych w układzie zadaniowym.

(dowód: akta kontroli str. 752-755, 778-782)

Ustalone
nieprawidłowości

1. W Sądzie w 2012 r. sporządzono sprawozdania budżetowe i z operacji finansowych¹⁹ na podstawie niezatwierdzonych (niezaksięgowanych) zapisów

¹⁸ Dz. U. Nr 298, poz. 1766

¹⁹ sprawozdania Rb-23 za miesiące od stycznia do maja, lipiec, wrzesień, grudzień; Rb-27 za miesiące od stycznia do marca, maj i grudzień; Rb-28 za miesiące od stycznia do maja i grudzień; sprawozdania Rb-70 za I, II i IV kwartał; sprawozdania Rb-N za I i IV kwartał i Rb-Z za I, II i IV kwartał oraz sprawozdania roczne Rb-23, Rb-27, Rb-28 i Rb-BZ1

księgowych, co było niezgodne z art. 23 ust 1 ustawy o rachunkowości w związku z § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej²⁰ („rozporządzenie w sprawie sprawozdawczości budżetowej”). Przepisy te stanowią, że zapisy w księgach rachunkowych dokonuje się w sposób trwały, bez pozostawiania miejsc pozwalających na późniejsze dopiski lub zmiany a sprawozdania jednostkowe są sporządzane przez kierowników jednostek organizacyjnych na podstawie ksiąg rachunkowych. Opóźnienie zatwierdzania (księgowania) dowodów księgowych w stosunku do daty sporządzenia/przekazania sprawozdań wyniosło od 1 do 63 dni ich sporządzeniu.

Dyrektor Sądu wyjaśniła, że dowody księgowe zatwierdzane były z opóźnieniem w związku z mylnym przeświadczeniem, iż program pozwalał wprowadzić bilans otwarcia wyłącznie z datą styczniową, co nie byłoby możliwe po zatwierdzeniu zapisów. Pojedyncze opóźnienia zatwierdzania zapisów w stosunku do ustawowego terminu wiązały się z datą sporządzenia sprawozdań przez Sąd, który nie dochował terminu jako dysponent III stopnia, ponieważ pozostawał w mylnym przeświadczeniu, że powyższe sprawozdania nie przekazywane jednostce nadrzędnej mogą zostać sporządzone tak jak sprawozdania dysponenta II stopnia i w związku z powyższym zapisy księgowe zatwierdzano z chwilą sporządzenia sprawozdań dla jednostki nadrzędnej.

(dowód: akta kontroli str. 732, 734, 765-769)

2. W 2012 r. Sąd jako dysponent III stopnia sporządził sprawozdania budżetowe z opóźnieniem w stosunku do terminów określonych w załączniku do rozporządzenia w sprawie zasad prowadzenia gospodarki finansowej sądów oraz w załączniku do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym²¹ wynoszącym:
- jeden dzień: Rb-23 (za marzec, lipiec, sierpień, listopad), Rb 27 (za luty, marzec, listopad), Rb 28 (za marzec, sierpień, październik), Rb 70 (za I kwartał);
  - dwa dni: Rb 23 (za styczeń, wrzesień), Rb 27 (za styczeń, lipiec, sierpień), Rb 28 (za lipiec, grudzień), Rb 70 (za III i IV kwartał);
  - trzy dni: Rb 23 (za maj, czerwiec), Rb 27 (za kwiecień, czerwiec), Rb 28 (za maj, czerwiec, wrzesień);
  - cztery dni: Rb 23 (za październik), Rb 27 (za maj, wrzesień, październik, grudzień), Rb N (należności za IV kwartał 2012 r.);
  - sześć dni: Rb 28 (roczne za 2012 r.);
  - osiem dni: Rb 23 (roczne za 2012 r.), Rb 27 (roczne za 2012 r.).

Ponadto w zakresie zgodności danych ujętych w sprawozdaniu budżetowym w układzie zadaniowym z ewidencją księgową stwierdzono nieprawidłowość polegającą na sporządzeniu rocznego sprawozdania Rb BZ1 z czterodniowym opóźnieniem w stosunku do terminu określonego w ww. rozporządzeniu.

Dyrektor Sądu wyjaśniła, że wszystkie wymienione sprawozdania dotyczące dysponenta III stopnia pozostawały w sądzie i nie były nigdzie przekazywane, dlatego nie dochowano ustawowych terminów.

(dowód: akta kontroli str. 716, 718, 740-755, 758-762)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości badane roczne i kwartalne sprawozdania budżetowe oraz kwartalne sprawozdania w zakresie operacji finansowych pod względem ich poprawności formalnej oraz pozytywnie zgodność kwot wydatków ujętych w sprawozdaniach z wykonania wydatków budżetu państwa i wydatków w układzie zadaniowym z ewidencją księgową.

²⁰ Dz. U. Nr 20, poz. 103

²¹ Dz. U. z 2011 nr 298 poz. 1766

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²², wnosi o:

- 1) wzmocnienie nadzoru w celu:
  - a) niezwłocznego przesyłania wymaganych ogłoszeń o udzieleniu zamówienia publicznego Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej,
  - b) sporządzania sprawozdań budżetowych tylko na podstawie zatwierdzonych zapisów księgowych,
  - c) wprowadzania do ewidencji księgowej prawidłowych dat operacji gospodarczych i dowodów księgowych,
  - d) terminowego sporządzania sprawozdań budżetowych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia 25 marca 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

Dyrektor

Kontrolerzy
Małgorzata Szafran
główny specjalista k.p.

.....
podpis

Ewa Duszka
st. inspektor k.p.

.....
podpis

Andrzej Os
st. inspektor k.p.

.....
podpis

²² Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm.

